

ΟΜΙΛΟΣ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ύλη στην οποία αναφέρεται το παρόν κριτήριο:

**Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
(2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΚΟΜΜΑΤΑ)**

2^ο ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΞΕΤΑΣΗΣ (*)

ΟΜΑΔΑ Α΄

A1

Να δώσετε το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών όρων:

- α. «πεδινόι»
- β. «κόμμα Γ. Θεοτόκη»
- γ. «δίκη των έξι»

[Μονάδες 15]

A2

Να αντιστοιχίσετε τους πολιτικούς άνδρες (στήλη Α) με τις πολιτικές τους θέσεις (στήλη Β).

A

B

α. Χαρίλαος Τρικούπης

β. Θεόδωρος Δηλιγιάννης

1. κράτος κοινωνικής αλληλεγγύης
2. συγκρότηση κράτους δικαίου
3. κατά του τυχοδιωκτικού χρηματιστικού κεφαλαίου
4. υποστήριξη των μεγαλογαιοκτημόνων στα εδάφη της Θεσσαλίας
5. συγκέντρωση των εξουσιών στο κόμμα

[Μονάδες 10]

B1

Να παρουσιάσετε τις θέσεις του αγγλικού κόμματος στον τομέα της εσωτερικής πολιτικής.

[Μονάδες 13]

B2

Να αναφερθείτε στην εκδήλωση του κινήματος στο Γουδί από τον Στρατιωτικό Σύνδεσμο, στα αιτήματα που εξέφρασε καθώς και στις εξελίξεις που επέφερε στην πολιτική ζωή της Ελλάδας μέχρι και τη διάλυσή του.

[Μονάδες 12]

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Γ1

Αφού μελετήσετε τα παραθέματα που ακολουθούν και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε το περιεχόμενο του Συντάγματος του 1844.

[Μονάδες 25]

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Περί δημοσίου δικαίου των Ελλήνων

Άρθρον 3. Οι Έλληνες είνε ίσοι ενώπιον του Νόμου και συνεισφέρουσιν αδιακρίτως εις τα δημόσια βάρη, αναλόγως της περιουσίας των· μόνοι δε οι πολίται Έλληνες είνε δεκτοί εις όλα τα δημόσια επαγγέλματα. [...]

Άρθρον 8. Η κατοικία εκάστου είνε άσυλος, ουδεμία κατ' οίκον έρευνα ενεργείται, ειμή όταν και όπως ο νόμος διατάσση.

Άρθρον 9. Εν Ελλάδι ούτε πωλείται ούτε αγοράζεται άνθρωπος. Αργυρώνητος ή δούλος παντός γένους και πάσης θρησκείας είνε ελεύθερος, άμα πατήση επί ελληνικού εδάφους.

Άρθρον 10. Πας τις δύναται να δημοσιεύη προφορικώς τε, εγγράφως και δια του τύπου τους στοχασμούς του, τηρών τους νόμους του Κράτους. Ο τύπος είνε ελεύθερος και λογοκρισία δεν επιτρέπεται. [...]

Άρθρον 11. Η ανωτέρω εκπαίδευσις ενεργείται δαπάνη του Κράτους. [...]

Άρθρον 12. Ουδείς στερείται της ιδιοκτησίας του ειμή δια δημόσιον ανάγκην, προσηκόντως αποδεδειγμένην, όταν και όπως ο νόμος διατάσση, πάντοτε δε προηγουμένης αποζημιώσεως.

Α. Σβώλος, *Τα Ελληνικά Συντάγματα*, σελ. 153, 155, 161.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Τα χαρακτηριστικά του Συντάγματος του 1844 μπορούν να συνοψιστούν στα εξής: [...] Καθιερώνει – κι αυτό ίσως αποτελεί το θεμελιώδες χαρακτηριστικό του – τη μοναρχική αρχή, σύμφωνα με την οποία ο μονάρχης είνε ο ανώτατος άρχοντας και το κυρίαρχο όργανο του κράτους. Η αρχή αυτή καθορίζει και το χαρακτήρα του πολιτεύματος ως συνταγματικής μοναρχίας. [...] Καθιερώνει την αρχή της διάκρισης των εξουσιών, αν και σε ατελή μορφή. Η νομοθετική εξουσία ενεργείται συνάμα από το βασιλιά, τη Βουλή και τη Γερουσία. Η εκτελεστική εξουσία ανήκει στο βασιλιά, αλλά ενεργείται από τους υπουργούς που αυτός διορίζει. Η δικαστική εξουσία πηγάζει από το βασιλιά, αλλά ενεργείται δια των δικαστηρίων.

Ιστορία των Ελλήνων, τόμ. 12, «Νεώτερος Ελληνισμός, 1827-1862», εκδ. Δομή, σελ. 320-321.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Μαζί με το Σύνταγμα [ενν. του 1844] θεσπίστηκε και τέθηκε σε ισχύ νέος εκλογικός νόμος, ο δημοκρατικότερος εκλογικός νόμος της Ευρώπης εκείνης της εποχής, ο οποίος προέβλεπε μια μορφή καθολικής ψηφοφορίας, χωρίς να την εισάγει με ολοκληρωμένο τρόπο. Πολλοί Έλληνες, άρρενες βεβαίως – αφού οι γυναίκες απέκτησαν δικαίωμα ψήφου έναν και πλέον αιώνα αργότερα -, συμμετείχαν στο Εκλογικό Σώμα δίχως ιδιαίτερες διακρίσεις βάσει εισοδημάτων, ιδιοκτησίας και τίτλων (απέκτησαν δηλαδή το δικαίωμα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι).

Α. Λοβέρδος, *Πολιτική Ιστορία της Ελλάδας 1828-1975*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2000, σελ. 35.

ΘΕΜΑ Δ1

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα που σας δίνονται, να απαντήσετε στα ακόλουθα ερωτήματα: (α) Ποιοι ήταν οι στόχοι και οι βασικές θέσεις του προγράμματος του Ελευθερίου Βενιζέλου το 1910; (β) Ποια ήταν η θέση του Ελευθερίου Βενιζέλου απέναντι στο πολιτειακό ζήτημα εκείνη την περίοδο;

[Μονάδες 25]

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Ο Κρης πολιτικός, ο οποίος εκλέχτηκε χωρίς να συμμετέχει στον προεκλογικό αγώνα, παραιτήθηκε στις 30 Αυγούστου από το αξίωμα του πρωθυπουργού της αυτόνομης Κρήτης και έξι ημέρες αργότερα έφτασε στον Πειραιά. Από το μπαλκόνι του «Grand Hôtel» στην Πλατεία Συντάγματος εκφώνησε στις 5 Σεπτεμβρίου την πασίγνωστη εκείνη προγραμματική ομιλία με την οποία παρουσιάστηκε ως «σημαιοφόρος νέων πολιτικών ιδεών» και όχι ως αρχηγός ενός νέου κόμματος [...] Εντυπωσιάζει αμέσως η κυριαρχία των πλευρών του τεχνικού εκσυγχρονισμού του πολιτικού συστήματος και η προσπάθεια να σταθεροποιηθεί αυτό το πολιτικό σύστημα μέσω της περιορισμένης εξισορρόπησης των συμφερόντων των μεσαίων και των κατώτερων κοινωνικών ομάδων. [...] Πολλές μεταρρυθμίσεις θα εξυπηρετούσαν τα συμφέροντα του επιχειρηματικού κόσμου, όπως κυρίως η μεταρρύθμιση του δικαίου, γιατί το εμπορικό δίκαιο προερχόταν από μια εποχή στην οποία δεν υπήρχαν ούτε αμόπλοια ούτε σύγχρονες ασφαλιστικές εταιρείες ούτε ανώνυμες εταιρείες. Ο Βενιζέλος όμως επικρίνοντας το αναποτελεσματικό σύστημα δικαίου, τους πεπαλαιωμένους κανόνες δικαίου και την ελλιπή προστασία του πολίτη από την αδικία, δεν ανταποκρινόταν μόνο στις δικαϊκές προσδοκίες του επιχειρηματικού κόσμου, αλλά εξέφραζε ταυτόχρονα τον κοσμάκη, που σε αντίθεση με τον τραπεζίτη ή τον επιχειρηματία ήταν απροστάτευτος απέναντι στα κακώς κείμενα στη δικαιοσύνη.

Gunnar Hering, *Τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα 1821-1936*, τόμ. Β', εκδόσεις ΜΙΕΤ, Αθήνα 2004, σελ. 780.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Όταν ο Βενιζέλος έφτασε στην Ελλάδα το Σεπτέμβριο [του 1910], οι οπαδοί του του επιφύλαξαν θερμότατη υποδοχή. [...] Μεγάλη ήταν όμως η έκπληξη που προξενήθηκε στο κοινό, όταν ανέφερε ότι η Συνέλευση έπρεπε να είναι αναθεωρητικό και όχι συντακτικό σώμα. Δήλωσε επίσης ότι, αν και κατά τη γνώμη του το στέμμα δεν είχε χρησιμοποιήσει πάντα επωφελώς τις

εξουσίες που διέθετε, ο ίδιος πίστευε στη μοναρχία. Είπε τέλος ότι θα σχημάτιζε ένα κόμμα αρχών, που θα εργαζόταν για την υλική και ηθική ανύψωση της Ελλάδας, και ότι έλπιζε πως ο βασιλιάς θα ενθάρρυνε ένα μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα [...] Και ο ίδιος ο βασιλιάς όμως έδειξε ότι διέθετε αρκετή σοφία στα πολιτικά ζητήματα. [...] Υποστήριξε λοιπόν με κάθε δυνατό μέσο τον Βενιζέλο, διαφυλάσσοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τη μοναρχία, και αποφεύγοντας μια δημοκρατική επανάσταση που θα μπορούσε να οδηγήσει το ελληνικό κράτος σε αποδιοργάνωση για πολλά χρόνια.

Dakin Douglas, *Η ενοποίηση της Ελλάδας*, ΜΙΕΤ, Αθήνα 2000, σελ. 278.

Ευχόμαστε ειπαυγία

(*) Το παρόν κριτήριο εξέτασης συντάχθηκε από την ομάδα διδασκόντων του Τομέα Ιστορίας του Φροντιστηρίου **αξία** και αποτελεί πνευματική τους ιδιοκτησία.

Η χρήση του εκτός Φροντιστηρίου, επιτρέπεται μόνο για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Οποιαδήποτε άλλη χρήση ή αναπαραγωγή χωρίς άδεια, μπορεί να επιφέρει τις προβλεπόμενες από το Νόμο κυρώσεις.

